

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.393.2026

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan

Włodzimierz Czarzasty

Marszałek Sejmu

Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 17974 Pana Posła Patryka Wichera wraz z grupą posłów, w sprawie projektowanych zmian systemowych dotyczących funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy oraz projektu ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Projekt ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami stanowi jeden z kluczowych rezultatów „Opracowania projektu ustawy wdrażającej Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych o proponowanej nazwie: Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami wraz z Oceną Skutków Regulacji i uzasadnieniem, jak też propozycji zmian legislacyjnych podążających za nową ustawą”. Projekt realizowano do grudnia 2023 r. w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, Osi Priorytetowej II „Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji”, Działania 2.6 „Wysoka jakość polityki na rzecz włączenia społecznego i zawodowego osób z niepełnosprawnościami”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego. Liderem partnerstwa realizującego projekt był Pełnomocnik Rządu do Spraw Osób Niepełnosprawnych.

Informacje dotyczące realizacji projektu i wszystkich wypracowanych w jego ramach produktów dostępne są na poświęconej mu stronie internetowej, pod adresem: [Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami](#)

Z uwagi na horyzontalny charakter problematyki, nad projektem ustawy pracowało szerokie grono ekspertów. Sporządzone w ramach projektu opracowania składają się na kompleksowy materiał merytoryczny dotyczący wdrażania postanowień Konwencji [ONZ] o prawach osób niepełnosprawnych i stanowią odpowiedź na potrzeby środowiska osób z niepełnosprawnościami.

Należy podkreślić, że projekt ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami jest produktem osobnego projektu pn. „Opracowania projektu ustawy wdrażającej Konwencję o prawach osób niepełnosprawnych o proponowanej nazwie: Ustawa o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami wraz z Oceną Skutków Regulacji i uzasadnieniem, jak też propozycji zmian legislacyjnych podążających za nową ustawą”, a nie projektem ustawy w formalnym rozumieniu rządowego procesu legislacyjnego. Z tego względu dokument nie został skierowany na ścieżkę legislacyjną i nie podlegał uzgodnieniom międzyresortowym, konsultacjom publicznym ani opiniowaniu przewidzianym dla projektów aktów normatywnych. Został on opracowany zgodnie z założeniami ww. projektu i według stanu prawnego obowiązującego na 31 grudnia 2023 r., jako materiał ekspercki i koncepcyjny.

Decyzją kierownictwa Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, z uwagi na szeroki zakres merytoryczny projektu ustawy, obejmujący zagadnienia należące do właściwości

kilku ministrów, które mogą powodować trudności przy procedowaniu tak kompleksowego aktu prawnego, po zakończeniu prac projektowych dokument nie został skierowany do procesu legislacyjnego. Przyjęto, że będzie on stanowił materiał analityczny do wykorzystania przy opracowywaniu poszczególnych rozwiązań prawnych odpowiadających na rozpoznane potrzeby, które mogą być wdrażane sukcesywnie, w ramach odrębnych inicjatyw ustawodawczych. Rozwiązania te wykorzystano m.in. w projekcie ustawy o instrumentach wspieranego podejmowania decyzji (UD 80), procedowanym obecnie w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Jeden z elementów projektu ustawy o wyrównywaniu szans osób z niepełnosprawnościami stanowiła propozycja przekształcenia Środowiskowych Domów Samopomocy w Centra Niezależnego Życia. Była to teoretyczna koncepcja wypracowana przez ekspertów w ramach projektu, należy jednak podkreślić, że nie stanowiła obowiązującego wówczas kierunku reform ani rozstrzygnięcia przyjętego przez ówczesne kierownictwo resortu.

W związku z powyższym odnoszenie zapisów materiału będącego produktem projektowym opracowanym na koniec grudnia 2023 r. do obowiązujących przepisów i aktualnych uwarunkowań społeczno-ekonomicznych nie jest zasadne.

Niezależnie od tego uprzejmie wyjaśniam, że zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2026 r. poz. 639) środowiskowy dom samopomocy jest ośrodkiem wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, które w wyniku upośledzenia niektórych funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności w celu zwiększania ich zaradności i samodzielności życiowej oraz poziomu ich integracji społecznej.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U. z 2024 r. poz. 917), środowiskowy dom samopomocy jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej, na obszarze swojego działania organizującą oparcie społeczne dla osób, które z powodu choroby psychicznej lub upośledzenia umysłowego mają poważne trudności w życiu codziennym.

Środowiskowe domy samopomocy są więc szczególną formą jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, a prowadzenie ich jest ważnym zadaniem realizowanym w ramach pomocy społecznej. Placówki te świadczą usługi na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi, pozwalając beneficjentom świadczonego w tej formie wsparcia na pozostanie w ich środowisku lokalnym, w związku z czym doskonale wpisują się w realizowany obecnie proces deinstytucjonalizacji pomocy społecznej.

Środowiskowe domy samopomocy prowadzone są przez gminy i powiaty w ramach zadania zleconego z zakresu administracji rządowej (zgodnie z art. 18 ust. 1 pkt 5 oraz art. 20 ust. 1 pkt 2 ustawy o pomocy społecznej). Zarówno ich bieżące funkcjonowanie, jak i rozwój finansowane są ze środków budżetu państwa. Rokrocznie na ten cel zabezpieczane są znaczne środki finansowe. W 2026 r. w ustawie budżetowej w Dziale 852 – pomoc społeczna, Rozdziale 85203 – ośrodki wsparcia na prowadzenie ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi przewidziano 1 336 409 tys. zł.

Obecne kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej poszerza dostępność usług świadczonych w środowiskowych domach samopomocy, także w odniesieniu do osób potrzebujących intensywnej opieki, rozwijając sieć ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi.

W 2026 r. Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej rozdysponował na ten cel 31 996 617,46 zł z przeznaczeniem na utworzenie 10 środowiskowych domów samopomocy, 4 filii istniejących środowiskowych domów samopomocy i 1 klubu samopomocy. W podziale uwzględniono uruchomienie łącznie 690 miejsc w nowych i istniejących placówkach, w tym 252 miejsca z podwyższoną dotacją w ramach programu „Za życiem” (zwiększona kwota dotacji zgodnie z art. 51c ust. 5 ustawy o pomocy społecznej na uczestników z niepełnosprawnościami sprzężonymi lub w spektrum autyzmu, którzy posiadają orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności wraz ze wskazaniem konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji).

Zapewniam, że kierownictwo Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej docenia rolę instytucji ośrodków wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym środowiskowych domów samopomocy, w budowaniu oparcia społecznego dla tej grupy oraz dokłada wszelkich starań, aby zapewnić dynamiczny rozwój sieci ośrodków wsparcia i zagwarantować, że infrastruktura w poszczególnych województwach będzie zaspokajała lokalne potrzeby.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Katarzyna Nowakowska

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/